

Per Stig Møller (KF):

Jeg vil tillade mig at vende tilbage til forespørgslen, som drejer sig om omfanget og karakteren af dansk samarbejde med myndigheder i Sovjetunionen og de østeuropæiske diktaturer under den kolde krig.

Lad mig indledningsvis slå fast, at Danmark nu rent faktisk gør noget for at afdække karakteren og omfanget af det samarbejde. Man kan synes, at regeringen var for længe om det, eftersom det jo ikke er særlig dygtigt at fange en, man formodede var spion, hvorefter sagen må falde på forældelse, ligesom det vel også er lidt vel lidt at ende med en forelsket toldbetjent.

Men måske var det hele noget, som fandt sted i fuldt dagslys, hvor enhver kunne se, at DKP var sin sovjetiske herres vovse, og det hæderkronede danske Socialdemokrati faldt fra Hedtofts, H.C. Hansens, Jens Otto Krags og Per Hækkerups faste holdning til Lasse Budtz', Kjeld Olesens, Poul Nielsons og selv Hans Hækkerups holdningsløshed.

Men alt dette får vi mere at vide om, når de to rapporter foreligger, som allerede er sat i gang: For det første PET-kommissionen, som skal undersøge, om myndighederne eller enkeltpersoner overtrådte landets love under den kolde krig. For det andet kommer DUPI's rapport om truslerne mod Danmark under den kolde krig. Hvad var der forberedt mod Danmark, og hvad gjorde USSR for at destabilisere Danmark med lokkemad som Østersøen som Fredens Hav, en atomvåbenfri zone, et nordisk alliancefrit forsvarsforbund, og alt sammen bare man forlod NATO?

De to rapporter kommer således til at supplere hinanden, og først når de foreligger, kan vi se, om der er lakuner, om noget er faldet ned mellem stolene, og derfor, om der er behov for et yderligere arbejde. Og derfor kan vi naturligvis ikke stemme for hr. Frank Dahlgaards forslag.

Men lad mig slå fast, at jeg er skuffet over, at man først vil se rapporterne i 2004. Jeg synes, det er alt for lang tid at være om det med alle de mennesker, der er i arbejde. Min appel er så til dem, der laver dem: Se nu at blive færdige, så lang tid kan det ikke tage, det bør være i 2002, de kommer frem.

At Sovjet gjorde en del for at hugge Danmark ud af NATO og skaffe sig indflydelse herhjemme, er der ingen tvivl om. Og Sovjet fik faktisk held med sin meningspåvirkning i Danmark. Vi fastholdt, som USSR ønskede, at der ikke måtte være atomvåben i Danmark, selv om vi ikke

havde noget imod, at de var hos vores allierede, og at der var nogle i Grønland, men det vidste vi bare ikke. Vi afslog udenlandske militærbaser på dansk territorium med undtagelse af Grønland. Vi holdt os ude af NATO's multilaterale tropper. Vi holdt allierede styrker borte fra Bornholm.

Derfor konkluderer Bent Jensen i »Bjørnen og Haren«, at Sovjetunionen betød langt mere for udformningen af Danmarks sikkerhedspolitik end vistnok normalt antaget, men det skete næppe i kraft af skjult kollaboration, »for«, skriver Bent Jensen om USSR, »det lykkedes ikke at etablere betydningsfulde kontakter til folk uden for DKP og venskabsforeningsmiljøet«, men lad os nu se, når rapporterne foreligger.

Så vidt Bent Jensens konklusioner i bogen, som går til 1965.

Tiden derefter har han behandlet i »Tryk og Tilpasning«, som viser, hvordan ikke mindst Socialdemokratiet efter regeringsskiftet yderst tjenstvilligt i forhold til USSR med sine fodnoter netop skabte den sprække i NATO-alliancen, som USSR kunne håbe på at gøre større for til sidst at sprænge selve alliancen og dermed opnå, hvad de ville i vort hjørne af Europa.

Efter de store socialdemokratiske ledere, som stod fast og sagde fra over for USSR, kom de uheldige socialdemokratiske helte i 1980'erne godt hjulpet af de ikke mere heldige radikale helte.

Det er i dag ganske åbenlyst for alle, som det var for os andre dengang, at Socialdemokratiets leg med zonerne og forestillinger om enegang og brud med NATO og umuliggørelse af troppeforstærkninger og omlægning af forsvaret til et defensivt forsvar samt forsøget på at spænde ben for dobbeltbeslutningen var langt mere end blot en dum politisk drilleleg.

Det var en vital og eksistentiel leg med Danmarks sikkerhed, som kunne være blevet katastrofal, hvis ikke USSR var brudt sammen. Og dette sammenbrud var en følge af både den socialistiske kommandøkonomi og af NATO's sammenhold og USA's vilje til at udvikle nye våbensystemer, som USSR – på grund af sin dårlige økonomi – ikke kunne efterligne.

Derfor kom nedrustningsprocessen, befrielsen i Østeuropa, den tyske forening og til slut sammenbruddet for USSR og ophør af den kolde krig. Vi ved godt, hvem vi har at takke for, at det kunne være gået galt, og vi ved godt, hvem vi har at takke for, at det ikke gik galt. Og det er hverken Brezjnev, som den socialdemokratiske